
PARTICIPATION IN THE "STUDENT INTERNSHIPS" PROJECT AS AN ACCELERATING METHOD IN THE TRAINING OF MEDICAL SPECIALISTS

Petya Kasnakova, PhD

Medical University – Medical College Plovdiv, Republic of Bulgaria kasnakova_76@abv.bg

Abstract: The process of education and training of medical specialists is organizationally planned and structured for the purpose of the students' actively mastering certain knowledge, skills and professional competences. The modern trends are towards reducing the teaching of practical skills using traditional forms, methods and means, while enhancing the use of accelerating teaching techniques which stimulate the conscious attitude and stand of students.

The subject of this research is the participation of Medical physical therapy students in the 'Student internships' project, in which practical training is a prerequisite for the adequate development and professional career. The analysis of the obtained results shows that over $87,5 \pm 7,22\%$ of the surveyed students achieve the targeted results, successfully solve problems and cases that arise during their clinical work. During their internship, physical therapy students strive to acquire new knowledge and skills in the field of physical and rehabilitation medicine, and the mastering of 89% of such knowledge and skills – theoretical and practical – has been facilitated by the practical training in a real-life working environment. Over $91,6 \pm 5,89\%$ of the students participating in the project have been strongly motivated throughout their practical training.

Keywords: "Student internships" project, accelerating training method.

УЧАСТИЕ В "СТУДЕНТСКИ СТАЖОВЕ" ПРОЕКТ КАТО МЕТОД ЗА УСКОРЯВАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ НА МЕДИЦИНСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ

д-р Петя Каснакова

Медицински университет – Медицински колеж Пловдив, Република България
kasnakova_76@abv.bg

Анотация: В процеса на образование и обучение на медицинските специалисти е организационно планирани и структурирани за усвояване на определени знания, умения и професионални компетенции. Съвременните тенденции са към намаляване на преподаването на практически умения, използвайки традиционните форми, методи и средства, като същевременно се подобрява използването на ускоряване на техники, които стимулират смятам отношението и готовност на учениците на преподаване. Предмет на това изследване е участието на медицинската физикална терапия студенти в проекта "Студентски стажове", в която практическо обучение е предпоставка за адекватно развитие и професионална кариера. Анализът на получените резултати показва, че над $87,5 \pm 7,22\%$ от анкетираните учениците постигане на набелязания резултати успешно решаване на проблеми и казуси, които възникват по време на тяхната клинична работа. По време на своя стаж по физикална терапия студенти се стремят да придобият нови знания и умения в областта на рехабилитационна медицина, както и усвояването на 89 % от такива знания и умения – теоретични и практически – е било улеснено от практическо обучение в реална работна среда. Над $91,6 \pm 5,89\%$ от учениците, участващи в проекта са били силно мотивирани по време на тяхното практическо обучение.

Ключови думи: "Студентски стажове" проект, ускоряване на метод за обучение.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Въвеждането на активизиращи педагогически технологии в обучението на студентите дава възможност на преподавателя не само да обучава и подпомага усвояването на знания и умения, но и да насочва познавателната им дейност. Един от най-разпространените в учебната практика познавателен и изследователски труд е методът на проектите.

Методът на проектите е предложен за пръв път от Джон Дюи и У. Килпатрик през 1918 г. [1], [2] и е базиран на идеята за "учене чрез правене" (learning by doing). Следвайки тази идея, методът на обучение, проектно-базираното учене и преподаване, проектният подход, проектно-базираните образователни технологии се определят, като:

Twelfth International Scientific Conference
KNOWLEDGE WITHOUT BORDERS
31.3-2.4.2017, Vrnjacka Banja, Serbia

- педагогическа технология, която е насочена към използване на фактически знания и придобиване на нови знания [3];
- начин за постигане на дидактическите цели чрез завършена разработка по практически проблем [4];
- форма на организация на учебния процес, която успешно се интегрира в реалния учебно-възпитателен процес и способства за постигане на образователните цели и стандарти;
- модел на обучение, фокусиран върху преподавателя и базиран на внимателно планирано интердисциплинарно обучение, за да се интегрира обучавания по-добре в проблемна ситуация от реалния живот [5].

Методът на проектите не е просто метод, а алтернатива за цялостната организация на обучението, центрирана около конкретен познавателен или практически проблем.

Съвременният проект е дидактическо средство за активизиране на познавателната дейност, за развиване на креативност и същевременно за формиране на определени личностни качества. В основата на метода е развитието на познавателни и творчески навици у студентите, умения самостоятелно да изграждат своите знания, умения за ориентиране в професионална среда, развитие на критично мислене.

В условията на съвременното висше образование обучението чрез проекти вече излиза извън рамките на метода и се превръща в организационна форма на обучение [6].

Проектът е намерение или цел, която човек се стреми да постигне. Той е разработен план за устройство, изграждане или построяване, конструиране на нещо [7]. Той е съвкупност от предварително определени взаимно свързани дейности за постигане на определени цели. Проектът притежава следните отличителни черти: ограниченост във време; ясни цели, които могат да се постигнат с изпълнение на редица технически, икономически, организационни и други изисквания; вътрешни и външни взаимовръзки на операциите, задачите и ресурсите; ограничени ресурси; определена степен на уникалност на целите на проекта и условията на неговото осъществяване; неизбежност на различни конфликти и др. [8].

Методът на проектите предполага решаване на някакъв проблем, който предвижда използване на различни методи, от една страна, а от друга интегриране на знания, умения от различни области на науката и технологиите. Работата по метода на проектите предполага не само наличие и осъзнаване на практически проблем, но и самия процес за неговото разкриване, разрешаване, което включва ясно планиране на действия, наличие на замисъл или хипотеза за решаване на този проблем. Необходимо е да има резултати от изпълнението на проекта - ако това е теоретичен проблем, очаква се конкретното му решение, ако е практически - конкретен практически резултат.

Използването на проекта при обучението на студентите спомага развитието на социалната им чувствителност, усвояването на професионални роли, упражняването на умения, взаимодействие и сътрудничество. Участниците в него привикват да се виждат като част от тази действителност, а не като изолирани, разчитащи само на собствените си усилия специалисти. Работата по проект в процеса на обучение на студентите е предизвикателство. Той носи преживявания и информация за преработване. Проектът развива у студентите, бъдещи специалисти, чувството на принадлежност към общността, на самореализация, придава динамика на личностното им развитие [9].

Най-трудният момент при въвеждане на проекти в учебния процес е организирането на тази дейност, и най-вече подготвителният етап.

При изпълнението на проекта ролята на преподавателя се променя качествено. На всички етапи преподавателят изпълнява ролята на консултант и помощник и основният акцент в обучението пада не върху съдържанието на ученето, а върху процеса на прилагане на придобитите знания. Ролята на студентите в обучението също се променя: те се явяват активни участници на процеса. Дейността в работни групи им помага да се научат да работят в „екип“. При това се формира такова конструктивно критично мислене, на каквото е трудно да се научат при традиционните форми на обучение.

Практическото обучение по проекта е различно от предвидената по учебен план за съответната специалност и образователно-квалификационна степен практика. Практическото обучение се провежда индивидуално или в групи с помощта и под контрола на служител на обучаващата организация - ментор, и при наставничеството на преподавател от висшето училище - академичен наставник [10].

Важно преимущество на метода на проектите в сравнение с традиционното обучение е, че вербалната активност при него не е така доминираща, а се акцентира на „учене чрез действие“.

Практическото обучение на медицинските специалисти се осъществява чрез учебно-практически занятия, клинична практика и преддипломен стаж [11].

Клиничната практика е форма на практическо обучение, осигуряваща активна и планомерна учебно-познавателна дейност на група студенти с изходно равнище на подготовка и обща цел - усвояване на професионални знания, умения и навици, както и формирането на професионално значими личностни качества като хуманност, милосърдие, справедливост, честност, толерантност, търпимост, отговорност, добронамереност, зачитане личността на пациента и дисциплинираност, необходими за бъдещата им професионална дейност. Тя е насочена към придобиване на професионална компетентност, самочувствие и увереност в предстоящата им реализация [12].

2. ИЗЛОЖЕНИЕ

Предмет на изследването е участието на медицинските специалисти рехабилитатори в проект „Студентски практики“, при които практическата подготовка е условие за пълноценно формиране и професионална реализация.

„Студентски практики – Фаза 1“ е един от успешно реализиралите се до момента проекти, чиято основна цел е да бъде повишена практическата насоченост на висшето образование и гъвкавостта на завършващите висше образование спрямо динамиката на пазара на труда, чрез засилване на връзката между образование и практика.

Целите на проекта са:

- да се подпомогне подобряването на качеството на образование чрез предоставяне на възможности за придобиване на практически опит и усъвършенстване на практическите умения на студентите от висшите училища в съответствие с потребностите на пазара на труда;
- да се улесни прехода от образователните институции към работното място и да се повиши успешната реализация на младите хора на трудовия пазар;
- да се подпомогне и насърчи изграждането на стабилни партньорства между образователните институции и бизнеса;
- да се увеличат стимулите на студентите за участие в допълнително практическо обучение в реална работна среда;
- да се стимулира нарастването на броя на студентите, които си намират работа непосредствено след дипломирането;
- да се осигурят предпоставки за осъвременяване както на учебните планове като цяло, така и на преподаваните дисциплини, курсове и теми според нуждите на пазара на труда;
- да се подпомогне създаването на устойчиви механизми и възможности на работодателите за подбор на студенти, доказали умения в реална работна среда, и за непосредственото им включване на пазара на труда [10].

3. МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Анализирани са обхвата на дейността на проект „Студентски практики – Фаза 1“, анкетната карта „Самооценка на представянето и оценка на проведената практика“ на 24 студенти от специалност „Рехабилитатор“ от Медицински колеж Пловдив, проведени са дискусии, относно мотивацията им по време на цялото обучение. В настоящата статия са представени част от резултатите на собствено проучване на студентите рехабилитатори.

4. РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

Теоретичната и практическа подготовка на студентите рехабилитатори се осъществява съгласно Наредба за Единните държавни изисквания (ЕДИ) за специалността в направление „Здравни грижи“ (ПМС № 238/26.09.2008 г). Учебното съдържание е в пълно съответствие с предназначението на образователно-квалификационната степен „професионален бакалавър“ и осигурява на студентите:

- овладяване на общо-медицински и специални теоретични знания и практически умения;
- формиране на умения за самостоятелна професионална работа и за работа в екип;
- способност за адаптиране към променящите се условия на професионалната реализация [11].

Практическата подготовка на обучаващите се е в съответствие с обхвата на действие на проект „Студентски практики“ финансиран от ОП „Развитие на човешките ресурси“, съфинансиран от Европейския социален фонд. Изпълнява се с партньорство с всичките 51 Висши училища в България, създадени в съответствие със Закона за висшето образование. Практическо обучение трябва да проведат над 67 000

студенти. За успешно приключило се счита практическото обучение, проведено в реална работна среда в рамките на 240 часа [14].

Проект „Студентски практики – Фаза 1“ предоставя възможност на студентите за допълнително практическо обучение и удовлетворяваща последваща реализация.

Участието на студентите в проекта им дава възможност за допълнително развитие на качества и умения в реална работна среда. Рационалното съотношение между теоретичната подготовка и практическото обучение са предпоставка за постигане на очакваните резултати от участието на студентите в проект „Студентски практики“.

Практическо обучение е провеждано на практика, която съответства на изучаваната от студента специалност или професионално направление, в рамките на 240 (астрономически) часа в реална работна среда в изпълнение на задачи, възложени от обучаващата организация съгласно изготвената програма.

Академичният наставник, съвместно с ментора от клиничната базата отразяват качеството на придобитите професионални умения, усвоените задължителни компетенции, нивото на подготовка и преценка за самостоятелна работа, аналитични способности, професионални реакции, поведение и други личностни качества.

Анализът на анкетната карта „Самооценка на представянето и оценка на проведената практика“ дава следните резултати.

Над $87,5 \pm 7,22\%$ от проучваните студенти са постигнали очакваните резултати и успешно са разрешили казуси възникнали в момента на работата. Менторът от обучаващата организация, освен вписаните в предварителната програма задачи, е възложил изпълнението и на допълнителни други практически текущи такива. Студентите рехабилитатори по време на практиката са усвоили нови знания, умения и навици, свързани с професионалната им дейност. Относно комуникативните умения на студентите, над 85% си взаимодействат добре с другите колеги, успели са да създадат положителни отношения с членовете на рехабилитационния екип, проявявали са уважение и са се съобразявали с отсрещната страна, като са показвали уважение и разбиране към различията на другите, при нужда са търсили подкрепа от колеги и служители за решаването на конкретни проблемни задачи.

Анализът на резултатите от проведената анкета показва, че по-голямата част от практикантите (81%) смятат за достатъчни теоретичните знания и практически умения, придобити по време както на студентската практика, така и по време на клиничната практика. Висок е процентът на силно мотивираните рехабилитатори да работят по специалността ($91,6 \pm 5,89\%$), като за ($33,33 \pm 16,67\%$) преобладава желанието да се реализират в болници; в специализирани болници за рехабилитация и възстановителни и диагностично-консултативни центрове желаещите са $29,16\%$; за СПА –центрове ($20,83\%$) и др., но преценяват, че очакванията им няма да се реализират напълно.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Резултатите от проведеното проучване дават основание да се направи заключение, че участието на студентите рехабилитатори по проект „Студентски практики – Фаза – 1“ им дава възможност в процеса на обучение да решават проблемно-практически задачи, при което активно и самостоятелно да осъществяват връзка между теория и практика, между изучаваните методи, закономерности, концепции и тяхното реално приложение в клиничната рехабилитационна практика.

За решаването на подобни задачи се изисква анализиране на ситуацията, интегриране на информация от различни области с цел да се намери конкретно решение на практическата ситуация [13].

Тази дидактическа технология предполага, че методът на проекта се базира главно на дейностния подход в обучението на медицинските специалисти и е един от *интерактивните методи, повишаващ познавателната им активност*. Успешното приложение на проекта при студентите рехабилитатори е качествена гаранция за осъществяване на комбиниране на проектното и традиционното обучение с **цел активно формиране на знания, умения и професионални компетентности на медицинските специалисти**.

Не на последно място, чрез метода на проекта участниците в „обучаващата организация“ получават алтернативно финансиране, достъп до решаването на практически важни въпроси и реализация на кадрите в системата на здравеопазването.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Dewey, J., Democracy and education, The middle works of John Dewey, 1916, Vol. 9, Carbondale: Southern Illinois University Press

Twelfth International Scientific Conference
KNOWLEDGE WITHOUT BORDERS
31.3-2.4.2017, Vrnjacka Banja, Serbia

- [2] Kilpatrick, W. H., The project method, Teachers College Record, 1918: 319-335
- [3] Делинешева М. Методът на проектите за мотивиране на учениците за учебно-познавателна дейност в обучението по физика. Педагогика, 2006
- [4] Гуревич М. И., М. Б. Павлова, И. Л. Петрова, Дж. Питт, И. А. Сасова, Технология. 5 клас: Сборник проекти: Пособие для учителя 2004:138-144
- [5] Гюрова, В., Интерактивността в учебния процес, 2006
- [6] Атанасова, Н. Методът на проектите в процеса на обучение при студентите – бъдещи педагози. Управление и образование, 1-10, 2014, с. 135-141.
- [7] Десев, Л. Речник по психология. Изд. Булгарика, София, 200, с.408.
- [8] Енциклопедичен речник по социология Второ издание. Под редакцията на С. Михайлов. София, 1997, с. 6
- [9] Вълчев, Р. Интерактивни методи и групово обучение в гражданското образование. Център “Отворено образование”, София, 2004, с. 176, 177-178.
- [10] <http://praktiki.mon.bg/sp/pages/news6>
- [11] ПМС № 238 (2008 г.) Наредба за Единни държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалностите от професионално направление „Здравни грижи“ за образователно квалификационна степен „Професионален бакалавър по ...“ ДВ, бр. 87 от 7.10.2008 г.
- [12] Митова М., и колектив, Практическото обучение във висшето медицинско училище, София 2008.
- [13] Петкова, Р. и кол. 2003. Метод ситуационно-практическа задача. С., Технологии на обучението и професионалната подготовка, НИО, 82-86 с.
- [14] Проект “Студентски практики”, ОП „Развитие на човешките ресурси“, съфинансиран от Европейския социален фонд, <http://www.praktiki.mon.bg>